

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

Quòd auaritia misera seruitus. Cap. V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

est alterius rei: sic anima avari quantumcunque habeat de diuitiis, adhuc vacua est. Vnde verum est quod dicit beata Virgo, Diuites dimittit inanes. Ad hoc pertinet quod dicit Bernardus: Non plus satiabitur cor hominis auro, quam corpus aera. Et Eccles. 34. Quasi qui apprehendit vmbra, & sequitur ventum: sic qui attendit ad vana medacia. Et Jer. 4. Aspexit terram, & ecce vacua erat, & nihil. Non solum autem inanis, & vacuus est omnis avarus, imò & pauper. Vnde Tullius: Si propter auiditatem pecuniarum quotidie decipis, polcis, eripis, sunt ne hæc signa abundantis an egentis? Animus humanus non aera diues appellari solet, quauis illa plena sit. Quum inanem te videbo, diuitem non reputabo. Et subiungit: Contentus suis rebus esse, sunt maximæ & certissimæ diuites: quasi diues potest avarus esse, sed verè diues nunquam erit. Vnde Prover. 14. E quasi diues, quum nihil habeat: & est quasi pauper, cum in multis diuitiis sit. Avarus in veritate nihil habet eorum quæ habere videtur. Vnde Hieron. in magno prologo Biblia: Antiquum dictum est, Avaro deest tam quod habet, quam quod non habet. Credenti totus mundus diuitiarum est: infidelis autem, etiam obolo indiget. Quod exponit Bernardus, dicens: Fidei totus mundus diuitiarum est: quia tam aduersa quam propera ipsius æquæ seruiunt ei, & cooperantur in bonum. Et subiungit: Avarus esurit terrena, ut mendicus: fidelis contentus, ut dominus. Poëta: Semper avarus eget: nocet empta dolore voluptas, David: Diuites egerunt, & esurierunt.

Quod avaritia sit misera seruitus.

C A P . V .

Quinto facit ad detestationem avaritiæ misera seruitus, in qua avaritia ponit. Avarus enim seruus est diuitiarum. Vnde David: Nihil inuenerunt viri diuitiarum in manibus suis. Ordo congruus esset, ut diuitiæ virorum essent, non viri diuitiarum. Sed avaritia hanc perueritatem facit, ubi viri sunt diuitiarum. Dicitur autem avarus seruus diuitiarum: quia non est possessor earum, sed tantum custos. Et non tantum non possidet, imò etiam possidetur ab eis. Quod avarus sit custos diuitiarum, dicit Glossa super illud Luc. 16. Non potestis Deo seruire & mammonæ, his verbis: Seruit diuitiis, qui custodit ut seruus: sed qui seruitutis excussit iugum, distribuit ut dominus. Quod autem avarus diuitias non possideat, dicit Seneca his verbis: Pecuniã magnã habet aliquis. Si avarus est, non habet. Si prodigus est, non habebit. Signum autem manifestum quod avarus non sit possessor diuitiarum, est hoc, quod non potest id facere quod vult, vel quod bonum iudicat: imò domina avaritia bene prohiberet ei. Vnde Eccles. 6. Est aliud malum, quod vidi sub sole,

G g . 2 .

quod est frequēs apud homines, Vir cui Deus dedit diuitias, & honorē & substantiam, & nihil deest animæ suæ ex omnibus quæ desiderat, nec tribuit ei Deus potestatem vt comedat ex eo, sed homo extraneus deuorabit illud. Hoc vanitas & magna miseria est. Et Seneca: Non sit tibi auaritia, quæ quicquid omnibus abstulerit, sibi ipsi neget: & Bernard. super Cantic. Quæritur à quouis eorū qui insatiabilis corde lucris temporalibus inhiant, quid sentiāt de illis qui sua vendētes, & pauperibus erogantes, regnū cælorum pro terrena substantia mercantur, sapienter agant. Respondet proculdubio, Sapienter: quare iterum sibi, Cur quod approbat non facit. Non possum, inquit. Quare profecto: quia domina auaritia nō permittit. Non habet auarus ea quæ habere videtur, nisi eo modo loquēdi quo quis cōpedes habet quibus cōpeditus est, qui potius dominatur ei quā seruiat.

¶ Quod auarus possideatur à diuitiis.

Quod autem auarus possideatur à diuitiis, ostendit Sidonius, dicens: Res tuas si mediocriter colas, possides: si nimium, possideris. Hoc etiam potest probari, primo per hoc, quod obedit eis auarus, sicut prius ostensum est ex illo verbo Ecclesiæ. 10. Pecuniæ obediūt omnia. Secundo ex hoc, quod conformatur se auarus bursa suæ, sicut ancilla dominæ. Bernard. super Cantic. loquens ad auarum: Facis te pecuniæ tuæ non dominum, sed seruum, custodem, non possessorem. Denique conformaris crumena tuæ tanquam seruus domino suo: vt quomodo ille necessario congaudet illi gaudenti, & condolet dolenti, tu quoque crescente maruptio tuo crescis pariter & animo, & decrescite pariter decrescis. Nam contraheris tristitia, quum illud exinanitur: & solueris latitia, aut certe inflaris superbia, quum illud impletur. Tertio ostenditur quod diuitiæ possideant auarum, ex hoc quod ita impediunt eum quod in nulla necessitate potest se habere. Si infirmus fuerit ad mortem, non potest se habere per horam ad audiendum consilium medici, vt scilicet audiat sermonem. Si sententiam mortis cognouerit latam contra se, non poterit se habere, vt iudicem pro vita sua oret. August. Venditis rebus nostris, nullum maius earum recipimus pretium quam nos ipsos. Implicati enim talibus, nostri non eramus. Seneca. Gratuita nobis videntur quæ carissimè constant. Ex hoc potest apperere stupor noster: quia ea sola putamus emi, pro quibus pecuniam damus vel soluimus. Ea gratuita vocamus, pro quibus nos ipsos impendimus. Idem: Nihil est cuique se vilius. Idem: Nostri essemus, si nostra non essent. Nonne bene se amittit

amisit diues avarus, qui in summa necessitate non potest se habere: infirmus etiam ad mortem, nec potest se habere ad horam, ut consilium medici audiat: id est, ut prædicationem audiat: lata est sententia mortis super eum, nec per vnam horam potest se habere, ut pro vita sua iudicem oret. Si maledictus est qui partem suam deteriore facit, quid ille qui omnino se reddit expertem? id est, sine parte, sicut dicit Bern.

¶ Quod sex sunt quæ faciunt ad miseriam huius seruitutis.

Sæx sunt quæ faciunt ad miseriam illius seruitutis, in qua ponit avaritia. Primum est hoc, quod ista seruitus est spiritualis. Multo enim indignius est mente seruire, quam corpore, ut dicit Sapiens, & Bern. An non seruus cui dominatur peccatum, & maxime nisi tu forte indignius iudices hominem tibi quam vitium dominari? Secundum est vilitas rei cuius seruus est. Rei enim contemptibilis & ab omnibus contumelialis seruus est, scilicet terra. Tertium est hoc, quod ipse seruus est cuiusdam dominæ quæ vellet quod ipse nunquam comederet vel biberet. Ista domina est avaritia. Quartum est hoc, quod domina ista eos qui sibi seruiunt per totam vitam suam, nudos transmittit in camisia, nec aliam mercedem dat eis. Vnde Psal. Dormierunt somnum suum, & nihil inuenerunt: omnes viti diuitiarum in manibus suis. Item: Simul insipiens & stultus peribunt, & relinquunt alienis diuitias suas. Item: Ne timearis cum diues factus fuerit homo, &c. Ecc. 14. Qui congregat ex animo suo iniuste, aliis congregat, & in bonis illius alius luxuriabitur. Iob 1. Nudus egressus sum ex utero matris meæ, & nudus reuertat illuc: & 27. Diues quem dormierit, nihil secum auferet. 1. ad Timot. 6. Nihil intulimus in hunc mundum, haud dubium, quia nec auferte quid possumus. Quintum est hoc, quod domina ista, honestissima præcipit furta, rapinas, periuriam, prodiciones, homicidia, imò etiam deicidia. Hæc præcepit principibus sacerdotum, ut filium Dei occideret. Sextum est hoc, quod grauius præcepit. Vnde Ierem. 19. Seruietis diis alienis, qui non dabunt vobis requiem die ac nocte. Isa. 20. Tradam Aegyptum in manibus dominorum crudelium. Et ut breuiter dicam, Avaritia seruis suis exhibet torturam, & compedes, & occupationes graues, & viles quæ seruis maleuolis solent exhiberi. Ecel. 33. Seruo maleuolo tortura & compedes, mitte illum in operationem, nec vacet, Greg. Ad compedes onerat quicquid homo præter necessaria curat. Avaritia seruos suos excæcat: & ad molam, id est, ad volubilitatem terrenorum istorum molere facit. Quod significatum est Iudic. 16. in Samsonem quem excæcarum Philistinæ molere fecerunt. Avaritia etiam facit manus

auarorum in cophino seruire. Terra enim onerati vadunt per solitudinem. Ipsa etiā facit eos fodere, nō solum fossorio, imo etiam corde. Vnde & talpis aisimilantur. Ad miseriam etiam seruitutis auaritia, facit hoc, quod auarus est seruus omnium illorum qui diuitias possunt ei conferre, vel auferre, vel conseruare. Seneca: Minus quā seruus est, qui seruos timet.

Quod magnam vim habet auaritia ad capiendum animas & detinendum vel submergendum. CAP. VI.

Sexto facit ad detestationem Auaritia hoc, quod diabolus non habet machinamentum efficacius ad capiendum vel detinendum vel submergendum, quā sit auaritia. Contra eā quā nullum castrum potest tenere. Quatuor sunt quæ ad fortitudinem castri solent facere, scilicet fossati magnitudo, loci altitudo, murus & aquæ abundantia castrum cingens. Contra primum comportat auaritia aggerem, & fossatum paupertatis replet. Vnde bene ei conuenit quod legitur Habac. 1. Super omnē munitiōem ridebit, comportabit aggerem, & capiet eam. Contra altitudinē verō loci congregat molem terræ castro altiorē. Procurat enim quando videt castrum aliquot in eminentia vitæ, vt tot temporalia habeat, quod altiora sunt quodammodo ipsis spiritualibus. Tunc temporalia quodammodo altiora sunt, quando spiritualibus præponuntur: quādo etiam in electione prælatorum maior habetur respectus ad illa, & magis occupantur prælati circa eā postquam electi sunt. Contra abundantiam vero aquæ lacrymarum & sapientiæ salutaris auaritia obstruit terra meatus aquæ, dum ad eō impedit spirituales viros terrenorum sollicitudinē, quod non possunt cogitare nec peccata sua, nec alias causas fletu, vt exitus aquarum deducant oculi eorum. & hoc est quod legitur Genes. 4. Cain interfecisse Abel. Cain interpretatur possessio, Abel luctus. Tunc Cain Abel interfecit, quā sollicitudo terrenarum possessionum luctum claustralium impedit. Item etiam impedit ne aqua gratiæ vel sapientiæ salutaris ad claustrales fluat. Ad quod potest pertinere quod legitur Iud. th 7. quod quum Holofernes obsidisset Bethuliam, fecit incidere aquæ ductum. Murum verō castri subfodit auaritia, quum de muneribus prælatorum ecclesiæ corrumpit. Vnde Gene. penul. Simeon & Leui fratres vasa iniquitatis bellantia, & quibusdam interpositis, subiungitur: In furore suo occiderunt virum, & in voluntate sua suffoderunt murum. Simeon interpretatur exaudibilis. Leui assumptus. Vnde bene tenent hi duo figuram eorum qui munera largiuntur. Illi enim exaudiuntur in petitionibus suis, & assumuntur digni